

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krono.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Mišarski tečaj. — Sadjarjem v prevdarek. — Kmet — misli pri delu, beri in računi. — Svarilo pred malovrednimi umetnimi gnojili. — Najboljša drevesna žagica. — Perutninarški list: Kako se naj uvede v kmečkem perutninarstvu umetno valjenje. O gornještajerskem perutninarstvu. — Zborovanje podružnic. — Iz podružnic. — Uradno. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Gospodarske drobtine. — Tržna poročila. — Oznanila.

Mišarski tečaj.

C. kr. štajerska kmetijska družba v Gradcu je sporazumno s štajerskim sadjarjskim društvom v Gradcu sklenila, da bo dala tudi letos prirejati praktične kurze o lovu krtic od izkušenega strokovnjaka.

P. n. podružnice so s tem vabljene, naj pošljejo svoje prošnje za prireditve enakih tečajev osrednjemu odboru kmetijske družbe v Gradcu.

Pokončevanje miši in krtic pri posameznih strankah se bo vršilo na njih stroške.

Sadjarjem v prevdarek.

(Izviren spis).

Opazuje se, da število škodljivcev sadjarstva od leta do leta vidoma narašča. Posebno lansko pomlad se je pojavilo v naših sadonosnikih nebroj vsakovrstne golazni. Gosenice glogovega belina, zlatoritke, prsteničarja, malega in velikega pedica (pednjača), različnih moljev in tončičev, ter drugih vsakojakih metuljev, črvički cvetodera in drugih hroščev — rilčkarjev so učinili v mnogih krajih zdatno škodo.

Komaj drevje ozeleni, že ga začne ta nesnaga objedati in ga objeda do golega. Ena golazen se spravi na listje, druga na cvetje, a tretja pa na že razvijajoči se sad. Torej, kar ostane enim, poskušajo ugonobiti drugi, kakor bi šlo za stavo.

Pa ne samo listje, cvetje in sadje imajo svoje zajedavce, ampak ima jih tudi deblo. Tako na primer se redita od drevesnega soka krvava uš in škrlatnica; v les pa se zajedajo gosenice zavrtača in kostanjevega prelca, ter mali hrošček takomenovani sadni lubadar ali likar in njegove ličinke.

Dočim so na pomlad ljudje tarnali, da jim hoče ta prešmentani mrčes vse požreti in so brezuspešno posamezne gosenice pobijali, držijo sedaj, ko je dana prilika ugonabljanja cele zalege, križem roke. Kjer koli se ozremo sedaj po sadonosnikih, vidimo nebroj manjših in večjih iz suhega listja spredenih gnezd, kjer v varnem zavetju čakajo gosenice glogovega belina, zlatoritke in drugih škodljivih metuljev na trenutek, ko se oživi zopet narava, kadar se jim bode zopet nudila priložnost za njihov pogubonosni

posel. Na tankih vejicah pa najdemo v obročkih uvrščena trda jajčeca, ki izgledajo, kakor bi bila iz svetlosivega porcelana. To so jajčeca metuljaprsteničarja, čigar pestrobarene in zelo požrečne gosenice so se pojavile v veliki množini ravno lansko pomlad.

Ako bi vsi vstrajno in s potrebno pazljivostjo odstranjevali in sežigali mala in velika goseničja gnezda, ter na vejicah v obročkih prilepljene jajčice, bi se znebili mnogo sovražnikov sadnega drevja in to nam ne bi kazalo na pomlad ono žalostno sliko, katero smo v pretečenih letih imeli priliko opazovati v mnogih krajih.

Ne bodimo malomarni in ne čakajmo, da se ta požrešna svojat od leta do leta bolj zaredi, ampak ugonablajmo jo z vsemi pripravnimi sredstvi, dokler je še pravi čas. Čim dalje bodemo odlagali, tem težje ji bode priti do živega.

Po zimi ima marsikateri dosti časa. Čeprav je mrzlo, par četrtink ure se že zdrži pri obiranju navedene zalege; koristni pa se s tem mnogo sebi in drugim.

Pri pokončevanju škodljivega mrčesa pa ima človek najboljše in zveste zaveznice v naših koristnih pticah pevkah. Neprecenljive so usluge, ki jih nam one naredo z zatiranjem škodljivcev.

Kjer so ljudje nerazumno zasledovali ptice, se je še povsod maščevalo nad njihovimi kulturnimi rastlinami; vsakojaka golazen se je množila v silni meri in uničila pridelke.

Ptice, katerim so hrana različne žuželke, teh sila veliko pokončajo, posebno v času, ko imajo mlade. Kraljiček n. pr. polovi na dan za časa valjenja poprečno štiri sto žuželk; a slavci, lisci, taščice, penice in druge ptice pa še mnogo več. Naše senice uničijo po zimi nebroj gosenic in na milijone metuljevih jajčic, iz katerih bi se lahko na pomlad izleglo toliko gosenic, da bi ogolile vse drevje in druge rastline.

Koliko neznosnih muh, komarjev, obadov, metuljev i. t. d. polove naše lastovke, brizge, mravljinčarji in muharice.

Mislim, da ga ni človeka med nami, ki bi dvomil o velikanski koristi naših ptic pevke. Tudi ni slišati med nami več o zasledovanju ptičic in pobiranju jajec, odkar sta oblast in šola v tem oziru blagodejno vplivale na občinstvo, osobito na mladino. Vendar se pa žalibog opazuje,

da se število teh čuvajev naših kulturnih rastlin vedno manjša.

Bolj ko smo primorani napredno gospodariti, t. j. vsaki košček zemlje kolikor mogoče umno izkoriščati, tem manj stanovanja je za naše koristne in mile pevke; manj imajo te priliko varno gnezdit.

Koliko močvirnega in vsled tega nepristopnega tla, koliko votlega, starega drevja, koliko gosto obraščenega grmovja od leta do leta zgine. In to so mesta, kjer so naše ptice pevke brez skrbi gnezdile, valile in odgajale svoje mladiče.

No zaradi ptičic ne kaže ravno zastajati v napredku, vendar pa pretirano iztrebljanje vsega, kar bi bilo prilično za stanovanje našim pticam, tudi ni na mestu. V mnogih slučajih bode celo priporočljivo, da se za ta namen grmičevje nasadi.

Mi imamo sicer zakon za varstvo koristnih ptic, vendar je strah pred vednim manjšanjem števila teh redarjev v prirodi napeljal razumne ljudi, da jih kolikor mogoče bolj ščitijo in negujejo.

V mnogih krajih so se osnovala društva za varstvo ptic. Ta društva si stavijo ne le nalogo ptice po zimi primerno obvarovati gladi in zalezljivih sovražnikov, ampak tudi, kjer razmere dopuščajo, ohraniti v prirodi se nahajajoča, za gnezdenje priročna mesta. Kjer teh ni, zasajajo primerno lesovje — grmičevje. V to svrhu se posebno priporočajo beli trn, gaber, malolistni brest in češlika. Poleg vsega tega pa še nastavljajo tudi pticam umetna gnezda.

Želeti bi bilo, da bi se tudi pri nas bolj udomačilo razobešanje umetnih gnezd, saj bi nam ptice za nje plačale visoko stanarino.

Taka gnezda lahko po zimi vsaki sam naredi.

Bolj so ta umetna gnezda slična naravnim, raji se naselijo ptice v nja. V navadne iz desek zbite škatlje ne gredo rade, k večjem se utabori v njih kak predrzen vrabič.

30—40 cm dolgi in še s skorjo obdani odrezek brezovega, jelševega, borovega ali drugega suhega lesa zadostuje.

Treba je samo izdolbsti primerno globoko in proti dnu širšo jajcu podobno votlino, ki jo je pa zopet pokriti z deščico iz trdega lesa tako, da ne more mokrota v njo. Deščica se pribije.

Potem je narediti na eni strani primerno veliko luknjo za vhod. Vzeti se pa mora taki odrezek, da ostaneta votlino obdajajoča stena in dno dovolj debela, sicer bi ne bile ptičice obvarovane proti spreminjajoči se temperaturi.

Če pa hočemo z umetnimi gnezdami doseči res zaželjeni uspeh, nam je treba še poznati življenjske navade različnih ptičic. Tako n. pr. mora imeti gnezdo, v katero hočemo privabiti zlatovranko ali kako zeleno žolno, širšo in globokejšo votlino, ter večji vhod, kakor ono, ki je namenjeno za senice ali druge majhne ptičice.

Za senice zadostuje, ako ima vhod v premerju 3 cm in ako je votlina pod vhodom 15 cm globoka. Ima gnezdo večji vhod, ne gredo senice vanj, ker jih drugi ptiči preženejo. Gnezda za večje ptice n. pr. za brgleze, vrtoglavke, žolne muharice, zlatovranke i. t. d. morajo imeti razmeroma globokejšo in širšo votlino, ter večji vhod.

Nadalje gnezdijo nekatere ptice, kakor zlatovranka in škorec na visokih, druge pa n. pr. senice na nižjih mestih rajši. Ima jih pa tudi, ki niso v tem oziru izbirčne, to so žolne, vdeb i. dr.

Čas za obešanje teh gnezd je od novembra do marca, torej celo zimo.

Pritrditi jih je dobro, da se ne majajo, sicer ostanejo prazne.

Gornji del gnezda naj čisto malo naprej visi, da ne pride vlaga skozi luknjo v votlino.

Luknja (vhod) naj bode obrnjena proti jugovshodu, od kod se nam ni bati takih vremenskih neprilik, kakor od drugih strani.

Da najdejo ptičice kolikor mogoče naravne razmere, jim natrosimo na dnu votline približno 1 cm na debelo mešanico iz polovice zemlje in polovice žagovine. Iz istega vzroka naj ne bo stena votline pregladka.

Več ko eno umetno gnezdo na eno drevo obešati po navadi ne kaže: sploh je pa odvisno vprašanje, kako na gosto naj se razobesijo ta gnezda, od življenjskih pogojev različnih ptičic. Tako na primer si iščejo senice hrano bolj v obližju svojega vališča; zlatovranka in škorec pa zletata daleč okoli za živežem; te navade je pa v ozir jemati.

To bi bile na kratko orisane točke, ki se morajo upoštevati; če to storimo, nas lahko privedejo do zaželenega cilja in ta je privabiti v naše kraje kolikor mogoče veliko naših milih ptičic pevč in naših zvestih pomočnic v boju proti različnim škodljivcem.

Naše geslo nam naj bo torej: „Čuvajmo in negujmo ptice pevke“.

Zupanc.

Kmet — pri delu misli, beri in računi.

(Zapisal Franc Škerlec pri Veliki nedelji.)
(Izviren spis.)

Pregovor pravi: Dobro premišljeno delo je že na pol opravljeno. Naša dolžnost je torej, da vsako delo prej, ko se ga lotimo, natanko premislimo, kako bi ga najhitreje, z najmanjšimi stroški, z malim trudom in z dobrimi uspehi opravili ter si na ta način izboljšali in povečali naše poljske pridelke. Pomisliti je treba:

naši deda in pradedi so delali tako, jaz bom pa skušal drugače, naprimer: travnike hočem gnojiti bodisi z živinskim gnojem, ako pa tega manjka, se poslužim umetnih gnojil. Tako početje so naši predniki le po strani gledali. Pomisli tudi nekoliko nazaj, kako živino so imeli tvoji pradedi? Ako si podedoval ti taiste repe, izvleči jih iz hleva in nadomesti te mačke z boljšim plemenom, a letedaj, ko si že izboljšal, oziroma prenovil svoje malo vredne travnike. Kaj ti hasne lepo in dobro pleme, ako nimaš dovolj dobre, tečne krme. Pomisli! Tvoj oče je prodal tele za deset kron, ti ga pa potemtakem lahko prodaš za 50 K. Za kravo je dobil od 60—80 K, ti jo pa prodaš, ako imaš boljšo klajo in boljše pleme, za kakih 180—200 K. Ker imamo od leta do leta večja plačila, katerih niso imeli naši predniki, moremo torej dobro preudariti, kako in kje dobimo denar.

Ako prideluješ zrnje za prodajo, ti je treba zopet pomisliti, kako si urediš svoja polja, da se ti povečajo tvoji pridelki. Za prodajo naj se pridelujejo le take vrste zrnja v večji meri, ki imajo največjo ceno. Ako se ti pa zdi cena tako prenizka, da ne moreš izhajati, bi kazalo, da raje rediš živino. Pitana živina se lahko vedno dobro v denar spravi, ali prenačliti se ne smeš. Poizvej ceno prej, ko živinče na sejem tiraš.

Nadalje nam je treba pri našem gospodarstvu gledati na to, da vsak košček zemlje dobro porabimo in da ničesar ne kupujemo, česar ne potrebujemo. Da si priskrbimo dobro orodje, katero je pol dela, to ve vsak. Z večjo vnemo bi se morali tudi poprijeti sadjereje, katera nam pomaga velikokrat iz zadrege in ako imamo doma pijačo, nam ni treba prijemat za kljuge gostilniških vrat. Marsikateri vinar ostane v žepu, glava pa bo vedra in čista. Ogibajmo se žganja; žganje je kuga, ki mori gospodarje.

Razun dela pa mora kmet tudi brati in sicer podučljive gospodarske spise. Strokovna izobrazba je prvi pogoj vsakega, posebno po kmetijskega stanu. Navadno pa pravijo naši kmeti, da nimajo časa brati. Tako izgovori so prazni. Ne mislim žaliti nobenega kmeta, ali žalostno je, če so sanjske bukve in druge malovredne knjige kar razdrapane in črne od samega prebiranja, gospodarski časniki, sadjerejski članki, živinorejske knjige in drugi podučljivi gospodarski spisi pa tako snažni in čisti, kakor bi je ravnokar prinesel iz tiskarne. Niti na misel mu ne pride, da bi si je prebral. Za to naj nam bodo židje (judi) vzgled. Ako dobi žid kaki časopis v roke, si ga najprej prebere vzadi, kjer se nahajajo oznanila in tržna poročila, katera ga poučijo o stanju trgovine. Žid naj gre, stoji ali sedi, on zmiraj tuhta in misli, kje bi imel kak dobiček. V tem oziru bi morali naši kmeti žide posnemati. Kakor se oni zanimajo za trgovino, tako bi se morali mi zanimati za gospodarstvo, če hočemo priti naprej.

Prvi korak k napredku pa obstoji v pristopu k organizaciji. Kazalo bi, naj bi vsi kmeti pristopili kot udje k c. kr. kmetijski družbi, katera ima namen kmete brez ozira na narodnost družiti in tako napredek celega kmetijskega stanu pospešiti. Vsak ud dobi skoz celo leto časopis „Go-

spodarski Glasnik“, kateri ne vsebuje politike, pač pa prinaša gospodarske spise, kateri so dandanes našemu kmetu tako potrebni, kakor po zimi topla suknja. Zelo potrebno je obiskovanje kmetijskih predavanj, poljedelskih, čebelarških, vinogradskih, sadjerejskih in živinorejskih tečajev. Potem tečajev o kmetiskem knjigovodstvu.

„Dragi stanovski tovariš“. Zraven vsega tega pa še moraš računati. Vsaki kmeti ki bi morala biti zapisna knjiga, v katero bi se zapisal vsak vinar, katerega dne in za kaj se je izdal. Ravno tako bi se moral na drugi strani vpisati vsak vinar, za kaj smo ga sprejeli, kateri dan in od koga. Ob koncu vsakega meseca pa se ti računi sklenejo, da imamo pregled, in se vpišejo v blagajniško knjigo. Ob koncu leta se stori isto in potem lahko uvidimo, ali smo kaj prigospodarili ali zagospodarili. To je velevažno. „Cenjeni tovariš kmetovavec“. Morda se ti tudi kaj takega ne dopade. Tudi tukaj boš godrnjal in se jezil čez to pisavo. Vsaj skoz eno leto skusi po novem kopitu ravnati svojo gospodarstvo in h koncu leta se ne bodeš kesal.

Ako bi storili dozdej omenjeno naši pradedi in očeti pred 40. ali vsaj 30. leti kaj takega, bi bil gotovo naš kmeti ki stan na boljšem stališču.

V Vičancih, 21. februarja 1909.

Svarilo pred malovrednimi umetnimi gnojili.

Slišijo se pritožbe, da se klatijo letos pri nas na Spodnjem Štajerskem agenti okrog, ki ponujajo kmetovavcem za drag denar vsakovrstno mešana malovredna gnojila za travnike, krompir, žito i. t. d. Marsikateri, ki o stvari ni dovolj podučeni, se je vsedel agentu na lim, nevedé, kakšna krivica se mu je zgodila. Ker so lani takšni agenti skušali na enak način si svoje žepe na Gornjem Avstrijskem napolniti, se je priobčil v glasilu c. kr. kmetijske družbe v Linču kot opomin sledeči poslovenjen članek; prav isto velja sedaj za naše kraje:

„Prišel nam je v roke cenik nekega agenta, ki ponuja kmetovavcem umetna gnojila in katera imenuje „špecialiteta“, to je posebna gnojila za rž, pšenico, krompir, travnike i. t. d. Na podlagi tega cenika smo preračunali, kako se kmet slepi.

Najprej vzbuja pozornost, da so navedene cene za 50 kg, ne pa za 100 kg, kakor je to v obče navada. Že to samo ima namen kupca varati, kajti pri površnem pregledovanju cenika, katerega agent seveda prav modro zopet seboj vzame, najde kmetovavec cene, ki se strinjajo s normalnimi cenami, seveda s prav znatnim razločkom, da veljajo za 50 kg namesto za 100 kg.

Opazujmo enkrat na prvem mestu, z debelo tiskanimi črkami kot „posebnost za rž in pšenico“ posebno priporočano gnojilo. (Opomba pri tem gnojilu pravi: „ta sestavljeni superfosfat učinkuje izvrstno ter je vreden, da se posebno priporoča.“) Kje je iskati to posebno priporočilo, nam bo pokazal sledeči obračun: Gnojilo vsebuje po ceniku:

10—11% v vodi raztopne fosforove kisline,

10—11% žveplenokislega kalija ter stane 50 kg K 7.34; 100 kg torej K 14.68. Ker stane 1 kg v vodi raztopne fosforove kisline v superfosfatu k večjemu 50 vinarjev, 1 kg čistega kalija k večjemu 30 vinarjev in je 11% žveplenokislega kalija enako 6% čistega kalija, je prava vrednost te „špecialitete ali posebnosti“ v najugodnejšem slučaju $11 \times 60 + 6 \times 30 = K 8.40$. Kmetovavcu se pa zaračuna K 14.68.

Kot „gnoj za krompir“ označeno gnojilo („pojasnila o porabi te izvenredno dobre posebnosti dajemo ali naravnost mi ali pa naš zastopnik“ se glasi v ceniku) vsebuje:

8—9% v vodi raztopne fosforove kisline,

10—11% žveplenokislega kalija ter stane 100 kg K 13.90, dočim je resnična vrednost le K 7.20

„Gnoj za travnike“ s 10—11% v vodi raztopne fosforove kisline se računa po K 9.84 za 100 kg, dočim je v resnici vreden le $(11 \times 60) = K 6.60$.

Mi svarimo torej vse kmetovavce pred nakupom takozvanih „posebnih gnojil“ (mešanih gnojil) za žita, krompir i. t. d. ter priporočamo rabo cenih in dobrih posameznih gnojil, kakor kajnit, 40% kalijeva sol, Tomásova žlindra, superfosfat in čilski soliter. Zgoraj omenjena malovredna „posebna gnojila“ niso prav nič drugega, ko zmes teh posameznih gnojil, kmetovavec mora le za to „mešanje“, kakor zgoraj razloženo precej denarja šteti.

Priporočamo pa sledeče množine gnojil, ki so se pri mnogoštevilnih poskusih dobro obnesle, na 1 oral:

Travniki: 300—500 kg kajnita (ali 100—150 kg 40% kalijeve soli), 400 do 550 kg Tomásove žindre;

Detelja: 300—350 kg kajnita (ali 100—120 kg 40% kalijeve soli), 250 do 350 kg Tomásove žindre;

Oves: 150—200 kg kajnita (ali 50 do 70 kg 40% kalijeve soli), 200—250 kg Tomásove žindre, 70—100 kg čilskega solitra;

Krompir: 100—150 kg 40% kalijeve soli, 170—250 kg superfosfata (na lahki zemlji se lahko vzame Tomásova žlindra), 60—90 kg čilskega solitra;

Ozimna rž: 200—300 kg kajnita (ali 70—100 kg 40% kalijeve soli), 200 do 250 kg Tomásove žindre, 50—80 kg čilskega solitra;

Ozimna pšenica: 120—150 kg kajnita (ali 40—50 kg 40% kalijeve soli), 150—200 kg Tomásove žindre, 60—100 kg čilskega solitra.

Na travnikih se trosi kajnit (ali 40% kalijeva sol) pomešan s Tomásovo žlindro najboljše že v jeseni. Priporoča se, da se travnik pred in po gnojenju po širokem in dolgem s travniško brano za mah dobro povlači. Detelja se gnoji v jeseni ali pa rano v spomladi. Pri ozimnah se naj gnojila, izvzemši čilski soliter, pred setvijo podorjejo. Čilski soliter se potrosi v spomladi v 2—3 deležih po vrhu. Pri jarih setvah se gnoji s čilskim solitrom tudi po vrhu ali pa se potrosi kratko pred

setvijo, dočim se naj ostala gnojila podorjejo ali zavlačijo kolikor mogoče rano pred setvijo

Najboljša drevesna žagica.

(Izviren spis.)

Kdor od svojih sadnih dreves dobre in trajne dohodke želi, mora svoje drevje tudi oskrbovati in ga ne sme samem prepuštit, rekoč: Naj le raste v božjem imenu naprej. Eno izmed važnih opravil je tudi snaženje in izredčenje drevesne krone. Odstranijo se vse čisto ali na pol suhe veje potem, katere stojijo ali pa se križajo. Slednje povzročajo takšno goščavo v drevesni kroni, da se cvetje le slabo razvije in oplodi in prerano odpade, ali pa je sadje slabe kakovosti in neznatne zunajnosti. Te prve to je te suhljaste veje nudijo razuntega še s svojim mahom staro skorjo in trhlino eno jako ugodno skrivališče mnogobrojnim različnim drevju škodljivim merčesom.

Uzrok, da se to prekoristno delo le na pol ali celo nič ne izvršuje, tiči pogosto tudi v tem, da nima dotičnik ene priročne in rezne žagice. Tu naslikana tako zvana Iduna žagica je najboljše in naj pripravnejše orodje za snaženje dreves.

Veje debele kakor roka in še močnejše se z neverjetno legotjo čisto in gladko odrežejo. Če je še tako na tesnem, žnjo se povsod lahko blizu pride, kar z našimi navadnimi žagicami z locni ni mogoče. Razven naslikaniga držaja dobijo se te žagice tudi z držajem podobi locna kar je po eni strani priročno, ker se lahko žagica na vsako vejo obesi.

Pri posameznih naročilih stane ta žagica okoli 3 K 40 v kar je veliko predraga. Ker je pa ta v resnici dobra žagica večiga razširjenja vredna, pride ceneje če se 5 kg poštnipaket s približno 23 žagicami skupno naravno iz tovarne: „Oskar Butter in Bautzen-Deutschland“ naroči. Takšnim skupnim naročilom dovoli tvrdka znaten popust, tako da pride potem komad še pod dve kroni.

Kmetijske podružnice in druga društva kakor rajfajzenovke in posojilnice imajo na ta način priložnost, svojim članom eno dobro orodje prav po ceni v roke spraviti. Goričan.

Kako se naj uvede v kmečkem perutninarstvu umetno valjenje.

Ne le za širše sloje kmečkih perutninarjev, ampak tudi za poklicane činitelje bi se žalibog to vprašanje še danes moralo glasiti: Ali se naj da kmetici sploh aparat za valjenje v roke. V naši ljubi domovini tako zelo priljubljena fraza: „Saj to pri nas ne gre“ moti vedno splošno uvedbo perutninarstva v širše kmetske sloje. Tvorijo pa le jez nevednosti, za katerim se pogosto skrivajo tudi taki ljudje, ki so se o preprostosti in lahkoti

umetnega valjenja že z lastnimi izkušnjami prepričali, ki pa skušajo splošno uvedbo umetnega valjenja preprečiti z vsemi mogočimi sredstvi, ker vidijo, da bi ž njim izgubili preveč zaslužka. Pred vsem moramo reči, da ni nobena težava umetno izvaliti 70 do 80 odstotkov dobro oplemenjenih jajec z dobrim aparatom, da se z malo vajo in skrbnostjo lahko to število zviša na 90 odstotkov in da se lahko brez posebnega truda premagajo one težkoče, ki jih imamo pri ravnanju z aparatom za umetno valjenje. „Čudež“ umetnega valjenja je tako preprost, da se ga lahko človek kmalu nauči.

Če se umetno valjenje in vzreja perutnine splošno uvede, dobimo s tem izvrstno sredstvo, da lahko ne le povzdignemo zanimanje za perutninarstvo, ampak da navadimo naše perutninarje tudi umnega perutninarstva. Danes se izdelujejo že tako popolni stroji, da ni mogoče dobiti boljših in da se ž njimi lahko zelo preprosto ravna. Želeti bi bilo samo še, da bi se za kurjenje teh strojev uvedle primernejše sprave.

Kako naj navadimo kmečke perutninarje na umetno valjenje? V prvi vrsti so poklicani potovalni učitelji, da opozarjajo pri svojih predavanjih na velike prednosti umetnega valjenja na veliko, naj ga razložijo in če je mogoče, pokažejo; seveda bi morali biti tudi sami prepričani, da umetno valjenje ne zahteva preveč skrbi in truda. V onih krajih, kjer stoji perutninarstvo nekoliko višje in daje domačinom že lepe stalne dohodke, se naj nastavijo in pokažejo taki aparati pri valjenju. Če se podpira razlaga in razkazovanje s primernimi navodili, bo zadoščala enkratna razlaga, da bode znalo par oseb z aparati ravnati. A tudi v strokovnih šolah bi se naj ta pouk intenzivneje vršil in učencem bi se naj pokazalo umetno valjenje v vsem svojem teku.

Ako se najdejo potem na teh strokovnih šolah osebe, ki so vso stvar že praktično izkusile, potem naj prirejajo poučne tečaje in sicer na ta način, da se kažete vsaj dva aparata pri delu naenkrat, izmed katerih je eden ravnokar zasajen, dočim je drugi neposredno pred izvaljenjem. Z ozirom na to, da se sedaj v Avstriji še ne izdelujejo najboljši stroji in pripomočki za valjenje, bi bilo treba želeti, da se naj dovoli carine prosto uvažanje teh strojev iz inozemstva. Upliv vseh teh stremljenj, ki delajo na povzdigo perutninarstva, bi se kazal v bodoče v številu naše domače perutnine, oziroma v številkah, ki bi jih dosegel naš izvoz. Zadnje število lahko doženemo do pičice natanko, o prvem pa nimamo in tudi skoro ne moremo imeti nobenih natančnih podatkov. Nujno bi bilo želeti, da bi se pri vsakokratnem štetju živine štela tudi perutnina.

Da s svojimi nazori o potrebnosti razširjenja umetnega valjenja in vzrejanja perutnine nismo osamljeni, to nam dokazuje članek v uglednem listu „Kölnische Volkszeitung“, 15. oktobra 1908, št. 1084, iz katerega posnemamo sledeče vrste, ki stoje na koncu članka: „Potovalni učitelji za sadjerejo pridejo, opremljeni s svojim orodjem, na deželo in kažejo praktično na drevju in sadju, kako se mora kaj napraviti. Po njihovem vzoru naj bi tudi

učitelji za perutninarstvo hodili s svojimi stroji za umetno valjenje in s preprostimi napravami za vzrejo perutnine od kraja do kraja, kamor bi jih vabili perutnorejci in tam bi naj v delopust in po nedeljah in praznikih kazali kmetom in kmeticam, kako se naj ravna z aparatom za umetno valjenje, kako se naj piščance brez koklje vzredi, kako se jih naj krmi, pita, kolje in pripravlja za prodajo. Predsodki kmetov zoper umetno valjenje morajo izginiti, kajti aparat za umetno valjenje je jedno najuspešnejših sredstev za pametno perutnorejco, ki dela na meso.

Važnost perutninarstva za Štajersko opravičuje in utemeljuje dovolj vsa stremjenja za njegovo povzdigo. Samouki pa nam ne bodo pomagali doseči ta smoter.

—h—

O gornještajerskem perutninarstvu.

(Maks pl. Elpons.)

Reja perutnine na jajca in meso je na Štajerskem že od nekdaj navadna; že v 17. stoletju se štajerska perutnina s pohvalo omenja. Kako važna je perutnorejca za naše kmetijstvo, to vidimo že iz dejstva, da je, kakor posnemamo iz knjige c. kr. poljedelskega ministrstva „Predlogi za povzdigo kmetijske perutnorejce“, znašala po odštetem uvozu večja vrednost izvoza pri goveji živini 90,252.914 K, pri perutnini in njenih pridelkih pa 91,744.708 K, to je za 1,491.794 K več. K temu pa še pride vrednost perutnine, ki se porabi doma.

Dasi je v petdesetih in šestdesetih letih perutnorejci marsikaj škodovalo mešanje in križanje z inozemskimi pasmami, vendar je bila tudi v tem času trgovina s perutnino in jajci na Štajerskem zelo znatna. Pred vsem sta prišli tukaj v vpoštev Srednja in Spodnja Štajerska, Gornja Štajerska pa skoro popolnoma ne.

Da bi se te slabe razmere v štajerski perutnorejci izboljšale, so poskusili posamezni perutninarji staro izborno štajersko kuretino iz njenih ostankov zopet vzrediti, kar se jim je po napornih in dolgotrajnih poskusih tako daleč posrečilo, da lahko govorimo danes zopet o stari štajerski perutnini. Leta 1879. se je ustanovilo v Gradcu prvo štajersko perutninarsko društvo, ki se je vse stvari z vnemo oprijelo in tako se je v letu 1902. vršila v Gradcu s pomočjo c. kr. kmetijske družbe anketa o sredstvih in načinu, kako bi se lahko štajersko perutninarstvo zopet povzdignilo.

Vsem podružnicam kmetijske družbe in vsem okrajem so se poslale vprašalne pole, s pomočjo katerih se je pred vsem konstatiralo, ali je perutninarstvo v dotičnem okraju kakega pomena, kdo se peča z njim in katere pasme se redijo. Uspeh je bil sledeči: Od 17 podružnic Gornje Štajerske jih je odgovorilo 13, da je perutninarstvo malega pomena, samo podružnica v Št. Lambertu mu je prisojala večji pomen. Štiri podružnice sploh niso odgovorile, ker se jim stvar menda sploh ni zdela tako važna, da bi skušale kaj poizvedeti in dognati.

S perutninarstvom so se pečali le kmetje in trije kočarji, torej noben graščak, obrtnik, uradnik i. t. d.

Redilo se je predvsem na jajca, a tudi na meso in sicer v okrajih Aussee, Liezen, Oberwölz in Schladming. Štajerska perutnina se je redila le v okrajih Mautern, Murau in Neumarkt; na celi Gornji Štajerski so bili torej samo trije okraji, v katerih so se pečali posamezniki z rejo štajerske perutnine. V okraju Liezen in Murau se je redila pasma Dorking, v Št. Lambertu Cochinchina, po vseh drugih okrajih pa križanke in mešane pasme. Ker se je naša štajerska perutnina mešala in križala z azijskimi in vsemi možnimi drugimi pasmami, je pač jasno, da te križanke v večini slučajev niso imele nobene perutninarske vrednosti.

V istem času se je na Srednjem Štajerskem izmed 17 podružnic pečalo že 12 z rejo staroštajerske perutnine, na Spodnjem Štajerskem izmed 17 podružnic sicer le v štirih, zato pa v veliki meri z drugo perutnino in pred vsem Dorking in Radvanjsko pleme.

Leta 1890. se je štela perutnina in se je našlo:

Na Gornjem Štajerskem s površino 9585 štirjaških kilometrov 129.058 komadov;

na Srednjem Štajerskem s površino 5444 štirjaških kilometrov 571.550 komadov;

na Spodnjem Štajerskem s površino 6.399 štirjaških kilometrov 533.786 komadov.

Po tem štetju pride na Gornjem Štajerskem na 1 km² 13 komadov perutnine, na Srednjem Štajerskem 105, na Spodnje Štajerskem 83.

Pri štetju v letu 1900., torej 10 let pozneje, je prišlo na 1 štirjaški kilometer 15 komadov (za 2 več), na Srednjem Štajerskem pa jih je bilo 15 več. Te številke kažejo pač dovolj jasno, da in na Gornjem Štajerskem perutnorejca v teku teh 10 let prav nič napredovala.

Šele leta 1903. se da dokazati, da je dalo Prvo štajersko perutninarsko društvo na prošnjo podružnice v Sv. Golu nekaj štajerske plemenske perutnine, da se je lahko ustanovila plemenska postaja (2 petelina in 6 kokošij).

Vzrok za tako malo zanimanje za perutnorejco moramo pač pred vsem iskati v tem, da je bila gornještajerska perutnina tako slaba in malo vredna, da ni bilo mogoče niti misliti na kak dobiček. Kmetica ima — da jih redi, o tem ni mogoče govoriti — kokoši samo za to, da ji ni treba jajec kupovati; ta jajca pa ji pridejo večkrat zelo drago in prava sreča je, da ne računi nikoli, koliko jo ta jajca stanejo, ker bi se potem njihove neprimerno visoke cene pač ustrašila. Kmetu samemu pa so kokoši veden trn v peti, ki mu škodujejo v vrtu, na polju in po travniku; to prepričanje še danes ni popolnoma izginilo. Kmet namreč ne opazi, da pokončajo njegove kokoši na dan na tisoče raznega mrčesa in škodljivih žuželk.

Ker ni veselja s perutnino, se tudi nihče ne briga zanjo. Navadno nimajo kokoši svoje posebne staje; skriti se morajo, kakor vedo in znajo, v hlevu. Mnogokje prenočujejo kokoši na prostem po drevesih, tudi če je zelo oster mraz in tako se zgodi, da pojejo lisice, hori in druga divjačina več perutnine ko kmet

sam. Kjer pa je poseben kurnik, tam je navadno poln raznega mrčesa in nesnage, tako da najdemo le redko perutnino s pravilnimi, ne apnastimi nogami.

Še slabše so razmere seveda pri onih perutnorejcih, ki niso kmetje; kajti dasi navaja vprašalna pola kot perutnorejce le kmete in tri kočarje, vendar so imeli perutnino pač tudi graščaki, obrtniki, uradniki in boljši delavci. Da se je te pri odgovorih zamolčalo, to nam dokazuje pač samo nezmožnost in malo zanimanje za perutninarstvo.

Ker nekmetski perutninarji večkrat nimajo niti potrebnega prostora za kurnik, porabijo za to kratkomalo kak predel pod stopnicami, kak velik zaboj, kjer je tlak potem pedenj visoko pokrit z razno nesnago. Znan mi je slučaj, da je v taki kobači bilo 10 do 15 kokošij in da se po zimi ni razhladila, se sploh ni zračila med dnevom, snažila pa že celo nikdar.

Ta kobača stoji še danes in vkljub vsemu trudu, ki sem ga imel, da bi lastnika prepričal, kake muke trpi v njej njegova perotnina, noče ničesar spremeniti, dasi je premožen posestnik in vrhu tega še mizar, tako da bi ga kakoršnakoli sprememba ne stala mnogo. Taki kurniki pa niso osamljeni, ampak se najdejo zelo pogosto. Našel sem celo star dimnik, v katerem so v 4 nadstropjih sedele kokoši ena nad drugo in še danes sede. Vsaj to ugodnost ima, da je po zimi topel.

Naravno je, da v takih razmerah tudi najboljša kuretina ne more uspevati in dajati dobička.

Tudi pri krmljenju se zelo mnogo greši. Posebno kmetica krmi svoje kokoši le z zrnjem, ki mu ga tri ali štirikrat na dan nameče. Da je tako krmljenje zelo nepametno in zaradi tega neprimerno, to se razume samo posebi. Perutnini se daje tudi popolnoma pokvarjena krma, kar pač ne more biti ugodno za njeno zdravje.

Kokoš, ki je dobra nesica, se redi štiri do pet let. Ravno tako se nasajajo kokoši za valjenje večkrat zelo nespametno; enkrat se da eni kokoši štiri do pet jajec, drugokrat mogoče dvajset. Večkrat so jajca, ki so namenjena za valjenje, stara že kakih par mesecev. Vsi ti slučajji, ki pa jih je zelo mnogo, dokazujejo, da manjka zanimanje in da pride k temu še nespametna perutnorejca in da treba torej, če hočemo kaj perutnorejco povzdigniti in jo pospešiti, perutninarje pred vsem poučiti, kaj je dobro in kaj ne.

Odkar obstoja pri c. kr. kmetijski družbi poseben odsek za perutninarstvo, torej od leta 1903., se lahko opazuje, da gre perutninarstvo vidno naprej. Državne podpore, ki so bile vedno večje (leta 1903., 2.600 K, 1908. 11.500 K) in podpora dežele v znesku 2.000 K so omogočile razširitev agitacije tudi na Gornje Štajersko in sedaj so se začeli za perutninarstvo zanimati neke večji in razumnejši posestniki, ampak tudi mali kmetje in pred vsem učitelji.

Dočim so se do leta 1903. le redko kedaj naročila jajca ali plemenska perutnina, se je v letu 1905. deloma od odseka, deloma od štajerskega perutninarskega društva razdelilo že 34 petelinov in 40 kokoši. Leta 1906. se je razdelilo sicer le 8 petelinov in 20 kokošij, zato

pa že 185 jajec za valjenje, od katerih jih je prišla večina na kmete. Leta 1907. se je razdelilo 115 jajec za valjenje, 23 petelinov in 24 kokoši.

Ko je priredila leta 1906. kmetijska podružnica v Ljubnem na Gornjem Štajerskem razstavo sadja, se je žnjo zvezala razstava perutnine za Gornje Štajersko, ki je bila, kolikor je meni znano, sploh prva. Kako malo je bila takrat štajerska perutnina znana, to nam dokazuje dejstvo, da se posamezno pleme staroštajerske perutnine sploh ni spoznalo.

Ta razstava perutnine je povzročila ustanovitev gornještajerskega perutninarskega društva s sedežem v Ljubnem, ki pa v prvem letu svojega delovanja sicer še ni doseglo velikih uspehov.

Pravi korak naprej pa je storilo perutninarstvo na Gornjem Štajerskem šele v letu 1908. Skupno je razdelilo gornještajersko perutninarsko društvo nad tisoč jajec za valjenje, odsek kmetijske družbe med podružnice ravno toliko. Perutnine je razdelil odsek za ustanovitev plemenskih postaj omenjenega društva 8 petelinov in 80 kokoši, med posamezne posestnike, posebno kmete, pa je razdelil nad 200 komadov perutnine. Razun tega je razdelilo gornještajersko perutninarsko društvo doslej iz lastnega že nad 20 petelinov. Druga razstava perutnine se je vršila leta 1907. v Kindbergu.

Leta 1908. je bila razstava perutnine v začetku oktobra v Judenburgu in koncem oktobra v Ljubnem. Na obeh razstavah so se videle že zelo lepe kokoši; v Ljubnem je bilo razstavljenih že nad 50 komadov dobre štajerske perutnine. Seveda tudi ni manjkalo najnovejše, najmodernejšega plemena Plymouth Rocks.

Dasi na Gornjem Štajerskem zaradi neugodnega podnebja in popolne pustote velikih pokrajin ne more perutninarstvo priti nikdar do one veljave kakor jo ima na Srednjem in Spodnjem Štajerskem, vendar se ne da tajiti, da pomenja razširitev perutninarstva precejšen dobiček pri gospodarstvu in da lahko zaradi tega pride do velikega pomena za naše kmete. Vsled zelo razširjene industrije in velikega števila vsakoletnih letoviščarjev se jajca lahko hitreje in za boljše cene prodajo ko na Spodnjem Štajerskem, ravno tako pa se lažje in v boljši kup prodajo tudi meso.

Pred vsem pa se mora vzbuditi zanimanje za perutnino s tem, da se bo prirejalo kolikor mogoče mnogo predavanj o perutninarstvu.

Odsek za perutninarstvo je vstavil v svoj letni proračun vsako leto znesek nad 2.000 K; kako malo se po vsej štajerski deželi rabi, kaže dejstvo, da ga ostane skoro vsako leto še polovica.

Pred vsem bi bila naloga gornještajerskega perutninarskega društva, da bi skrbelo za to, da bi se posebno po zimi, ko imajo ženske čas, v različnih krajih prirejala potovalna predavanja o perutninarstvu. Občinstvo bi se moralo s posebnimi oglasi in plakati opozarjati in vabiti na ta predavanja; povdarjati bi se moralo, da se vsakomur pristopna in brezplačna.

Prvi začetki za zboljšavo so storjeni in če bo gornještajersko perutninarsko društvo s pomočjo družbinega perutni-

narskega odseka in z gmotno podporo okrajev in občin napredovalo po tej poti, potem bo pač že po preteku desetih let tudi na Gornjem Štajerskem perutninojeva važna panoga kmetijstva, v korist prebivavcev in v korist vsej Gornji Štajerski.

Zborovanja podružnic.

Št. Ilj v Slov. gor. Vabilo na potovalno zborovanje tukajšnje podružnice, ki se vrši v nedeljo 4. aprila 1909 ob 1/2 3 uri popoldne v gostilni gospoda Mayerja pri Gornji Sv. Kungoti. Govoril bo gospod deželni ravnatelj za sadje- in vinorejo Anton Stiegler iz Gradca o sedanjem delu v sadjarstvu in vinogradarstvu. Ropert Repnik, načelnik.

Iz podružnic.

Št. Ilj v Slov. gor. Tukajšnja kmetijska podružnica je priredila v nedeljo 14. marca t. l. potovalno zborovanje v Jarenini. Ker je bil podružnični načelnik bolan in zatorej odsoten, je otvoril zborovanje zaupnik gospod Jožef Slekovec, na kar je govoril gospod deželni potovalni učitelj Pirstinger zelo poučno o zatiranju trsnih in drevesnih škodljivcev. Gospod Slekovec se je zahvalil gospodu predavatelju za njegove lahkomljljive besede in je dal na znanje, da je pri Stiegerjevem umetnem mlinu v Cirknici nastavljen stroj za rezanje rožja. — Na to je odgovarjal gospod potovalni učitelj Pirstinger na razna vprašanja, ki so se mu stavila in potem je bilo zborovanje zaključeno.

= **Sv. Marjeta pri Moškanjih.** Tukajšnja podružnica c. kr. kmetijske družbe v Gradcu je imela svoj občni zbor dne 21. pret. meseca. Gosp. načelnik nadučitelj Janko Žunkovič pozdravi presrečno zborovavce. Nato preide k poročilu o podružničnem delovanju v preteklem letu. Iz poročila je razvidno, da je podružnica v tem letu pridno delovala v prid in korist svojih udov in gospodarstva. Gospod poročevavec je v svojem jedrnatem govoru označil, kako važna je ravno kmetijska družba za kmetovavce in kako trdno bi se naj torej ravno te družbe kmetje oklenili. Iz blagajniškega poročila je posneti, da je imela podružnica v preteklem letu 18 K 57 v prebitka, kar se z veseljem vzame na znanje. Po teh poročilih se je prešlo k pobiranju udnine za leto 1909. Z zadovoljnostjo je omeniti, da je razven starih udov še vstopilo lepo število novih. Nato se je vršila volitev novega odbora za tri leta. Izvoljeni so ti-le gospodje: Žunkovič Janko nadučitelj in posestnik vinogradov v Sv. Marjeti zopet za načelnika; Savec Franc, občinski predstojnik v Sv. Marjeti, za njegovega namestnika; Murkovič Ivan, gostilničar in posestnik v Mali Vasi, za blagajnika; Geč Franc, občinski predstojnik v Samošanah; Kelenc Jože, občinski predstojnik v Forminu; Rižner Franc, občinski predstojnik v Gajoveih; Prelog Franc, občinski predstojnik v Mali Vasi; Belšak Šimon, občinski predstojnik v Muretincih; Cizerl Jože, občinski predstojnik v Mezgovcih; Bezjak Franc, veleposestnik v Moškanjih za odbornike. Konečno še opozarja gosp. načelnik podružnične ude, naj skrbno delujejo na to, da bode podružnica postajala vedno moč-

nejša, da pridobivajo za njo še novih udov, omeni pa tudi, naj se udje skrbno varujejo kmetijstvu in gospodarstvu škodljive strankarske politike in strankarskih preprirov. Dolžnost udov je, da podpirajo kmetijske časnike, kmetijska društva in razne domače dobrodelne zavode.

Zapisnikar: Čeh.

Ljutomer. Občni zbor tukajšnje podružnice se je vršil 14. februarja t. l. v restavraciji gospoda Kukovca v Ljutomeru. Bil je zelo dobro obiskan. Načelnik podružnice gospod Mursa je izrazil svoje zadovoljstvo nad lepim številom udeležencev in se je spomnil v svojem govoru tudi dveh pokojnih članov podružnice, Ivana Kukovca in Ivana Rajha. V podružničnem okolišu se je osnovala nova podružnica pri Mali nedelji. S pomočjo družbinih podpor se je za člane kupilo: 3 plemenski merjasci, 2 travniški brani, 1 večja drevesna škropilnica; od deželnega odbora je dobila podružnica 30.000 ključev za nasad. Poljedelsko ministrstvo je v svrhu olajšanja pomanjkanja nastavilo brezplačno en stroj za rezanje rožja. O pokončevanju gosenic se je razdelilo 5.000 letakov med sadjerejce. Po tem poročilu je predaval gospod potovalni učitelj Jelovšek najprej o ustanovitvi in delovanju kmetijske družbe, nato pa o pravilni svinjereji. Za njegovo zanimivo in lahko razumljivo predavanje so mu kmetovavci izrekli na zborovanju odkritosrčno zahvalo. Za odposlance na 86. občni zbor kmetijske družbe so bili soglasno izvoljeni Jožef Mursa, Franc Stanjko in Tomaž Pušenjak. H koncu je podal gospod Mursa, načelnik podružnice, še nekaj navodil o rezanju krme za rožje, opozarjal kmete, naj zatirajo gosenice in zaključil zborovanje.

Tomaž Pušenjak.

U r a d n o.

Štv. 2248

414

Razglas.

Za pokončevanje gadov in modrasov (strupenih kač) se bodo v letu 1909. izplačevale iz deželnega fonda nagrade in sicer petdeset vinarjev za glavo.

Oni, ki hočejo dobiti te premije, morajo poslati ubite kače ali vsaj njihove glave, da se spozna, ali so res strupene, gospodu kustosu zoološke zbirke na deželnem muzeju „Joanneum“ v Gradcu.

Da si vpošiljavci prihranijo stroške, se priporoča, da se shranjujejo glave ubitih kač v dobro zaprti, z denaturiranim špiritom napolnjeni steklenici. Ko se jih je nabralo večje število, se vzamejo iz steklenice, posušijo in vpošljejo na zgore omenjeni naslov v škatljah, na katerih se mora natančno označiti naslov pošiljavca.

Premije se izplačajo navadno črez en mesec. Na reklamacije se ne bo oziralo.

V času od 1. julija do 15. septembra se nagrade ne izplačujejo in se tudi ne sprejemajo nobene pošiljateve kač ali kačjih glav. Zaradi velike vročine začnejo namreč gniti in zato pošta v tem času ne sprejema takih pošiljatev.

Kače, ki se vlovijo v tem času, se naj na zgore opisani način shranijo v špirtu in vpošljejo po 15. septembru.

V Gradcu, 13. marca 1909.

Od štajerskega deželnega odbora.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
 Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Ustanovitev „penzijskega društva kmetijskih zadrug v Avstriji“.

26. februarja 1909 pomeni nov in važen mejnik v zgodovini avstrijskega kmetijskega združništva. Ta dan se je na ustanovnem občnem zboru na Dunaju ustvarila zavarovalnica kmetijskih zadrug v Avstriji, za kar se imamo pred vsem zahvaliti inicijativi Splošne zveze kmetijskih zadrug v Avstriji in obljubljenemu sodelovanju v splošni zvezi zastopanih osrednjih deželnih kmetijskih korporacij.

Prepričana, da pomenja popolnoma nezadostno postavno zavarovanje združnih nastavljenec v smislu zavarovalne postave z dne 16. decembra 1906, drž. zak. 1907, št. 1., pri splošni zavarovalnici veliko nevarnost za pridobivanje in vzdrževanje zanesljivega in dobrega združnega uradništva, da je torej za avstrijsko kmetijsko združništvo in njegov nadaljni razvoj velikanskega pomena, se je Splošna Zveza z ustanovitvijo svoje zavarovalnice ravnala po danih razmerah in tako v veliki meri ustregla koristim združne organizacije, oziroma zadrug kot delodajavk, kakor tudi stremljenjem in željam združnih uradnikov kot delojemavcev.

Vesel razvoj kmetijskega združništva v Avstriji je kot znamenje življenjske moči pokazal, da pri mnogih kmetijskih zadrugah s samoupravo izvoljeni funkcionarji sami več ne morejo zmagovati vsega dela, tako, da so za izvrševanje vseh nalog teh zadrug nujno potrebni posebni nastavljenci. To dejstvo povzroča, da je ne le uspešnost kmetijskega združništva, ampak tudi delo vseh posameznih zadrug v veliki meri odvisno od delovanja teh nastavljenec; ker imamo v Avstriji že zelo razvito kmetijsko združništvo, pride tukaj veliko število takih nastavljenec v vpoštev.

Če se pa o kmetijstvu trdi, da so zanj najboljše moči ravno dovolj dobre, potem velja isto pač tudi o kmetijskih zadrugah in kmetijskem združništvu. Kmetijsko združništvo zahteva pri svojem vsa vprašanja javnega in kmetijskega življenja zadevajočem delovanju tako veliko mnogostranost za vodstvo in izvrševanje združnih poslov potrebnih oseb, da ni ravno lahko vedno dobiti za to potrebne in sposobne moči. S teoretičnim, splošnim in strokovnim znanjem bi se naj družile tudi praktične izkušnje in tako prihaja, da bi morali biti združni funkcionarji večkrat kmetje, juristi, finančniki, trgovci, knjigovodje i. t. d. v eni osebi in v istem času. K temu še prihaja dejstvo, da tvori kmetijsko združništvo, ki je sedaj še v razvoju organizacijskega delovanja, obširen delokrog, v katerem se lahko še marsikaj stori in se mora še mnogo storiti. Moči, ki bi bile za tako obširno delo

sposobne, se navadno ne morejo takoj dobiti, ampak se morajo na podlagi primerne predizobrazbe vstvariti šele v praksi. In dasi se tudi od vseh kmetijskih funkcionarjev ne zahteva zgore opisana mnogostranost, ampak se je celo zaradi neobhodno potrebne delitve dela tudi tukaj pojavila specializacija močij in sposobnosti, vendar zahteve, ki se stavijo posameznim strokovnim močem, niso ravno male.

Da bodo dobre in vsestransko usposobljene moči stopale le tedaj v službo kmetijskega združništva, če bodo poleg primerne plače imele tudi opravičeno upanje zajamčene starostnega in nesposobnostnega zavarovanja za se in za svoje, to je pač samo ob sebi umevno. Da tega ni bilo do sedaj, v tem tiči v prvi vrsti vzrok, ki je od združništva odvrčal toliko dobrih in sposobnih moči. Ta nedostatek pa je bil nadalje tudi vzrok, da so mnoge dobre in sposobne moči, ki so pri združništvu že delovale, v skrbeh za svojo in svojcev prihodnost zapustile združniško službo, da bi sprejele drugje varno, z zavarovanjem za starost in onemoglost osigurano službo.

Kakor vidimo, je ustvaritev primerne starostnega in onemoglostnega zavarovanja nastavljenec vkljub plačilom največje važnosti za delodajavce; bilo bi pač nespametno varčevanje, če bi se zaradi teh večjih izdatkov opustila briga za nastavljence. Na drugi strani pa bo ta denarna žrtev za delodajavce povzročila, da se nesposobne moči ne nastavljajo, oziroma, da se bodo izločile, kar bo vsekakor povzdignilo stališče združnega uradništva.

Ko bodo nastavljenecem zajamčeni primerni dohodki, ki bodo imeli zadostno zavarovanje na starost in onemoglost, ki jih bo branilo boja za življenje in jim dovoljevalo, da bodo lahko živeli svojci bili v slučaju njihove smrti brez rednika, tedaj bodo za nastavljence v združništvu odpadli vsi pomiselki, ali naj vstopijo v to službo, oziroma v nji ostanejo, ker si potem pač ne bodo mogli lahko želeti bolj lepega in plodonosnega delokroga kakor ga imajo ravno v združništvu.

Naša Zveza je v odborovi seji 19. decembra 1908 z ozirom na važnost tega vprašanja sklenila, da bo svoje nastavljence zavarovala pri zavarovalnem društvu kmetijskih zadrug v Avstriji po normalu B in da bo pri vseh nastavljenecih s plačo do 4500 K plačala 2 tretjini 16 odstotne premije. Vsem onim članicam, ki še doslej niso pristopile k zavarovalnemu društvu, pa priporočamo pristop in zavarovanje kar najgorkeje, ker se s tem ne le zavarujejo nastavljenci, ampak se tudi penzijski zaklad okrepi, oziroma se zviša rezerva penzijskega društva in tako njegova moč.

Kakor je zanimivo in mikavno, da bi tukaj razmatrali druga, v pošte v prihajajoča vprašanja поближе, vendar si moramo to prihraniti, ker je prostor prepičel in ker je to vprašanje zanimivo le za en del naših zadrug, to je za one zadruge, ki delajo z nastavljenec.

Nakratko hočemo iz tega zborovanja le še omeniti, da so se na poziv glavnega zastopnika Splošne Zveze na Dunaju in pod njegovim predsedstvom zbrali na ustanovni občni zbor odposlanci Splošne Zveze, dvanajstih deželnih zvez in mnogih posameznih zadrug, da so bili zastopani delodajavci in delojemavci. Kot zastopnik visokega c. kr. poljedelskega ministrstva se je udeležil ustanovnega občnega zbora dvorni svetnik ministerijalni svetnik dr. Moric Ertl, ki je s tem pokazal svoje zanimanje za najnovejšo pridobitve avstrijskega kmetijskega združništva.

Skupno je do ustanovnega občnega zbora 13 zvez s 122 nastavljenec in 58 posameznih zadrug s 110 nastavljenec, skupno torej 73 zadrug z 232 nastavljenec.

Na posamezne dežele odpada in sicer na:

	zadrug	nastavljenec
1. Nemški del Češke	17	46
2. Štajersko	14	46
3. Nemški del Moravske	13	34
4. Bukovino	9	34
5. Kranjsko	5	22
6. Tirolsko	5	11
7. Primorsko	4	7
8. Šlezijo	2	11
9. Gornjo Avstrijo	2	10
10. Doljno „	1	10
11. Koroško	1	1
Skupaj	73	232

Po narodnosti pride na:

	zadrug	nastavljenec
1. Nemce	53	189
2. Slovence	19	40
3. Lahe	1	3
Skupaj	73	232

Ko je predsednik otvoril zborovanje in pozdravil navzoče, so se izrazili nastavljenci k posameznim točkam pravil in o potrebi poznejše spremenitve nekaterih določeb. Nato so se pravila, ki jih je ministrstvo že potrdilo, en bloc sprejela, tako da je bilo poslovanje zavarovalnice od dne 1. marca 1909 zajamčeno. Nato so se v posebnih volitvah izvolili sledeči zastopniki delojemavcev in delodajavcev:

Izmed delodajavcev:
 V načelstvo: zastopnik Barta, Gradec; namestnik glavnega zastopnika Faschingbauer, Dunaj; namestnik zastopnika Pollak, Brno; namestnik dr. Türk, Belica; dr. Vrečko, Celje; zastopnik dr. Weden, Praga.

Kot namestniki: dr. Krek, Ljubljana; ravnatelj Resch, Inomost; zastopnik dr. Wolf, Črnovice.

Kot revizorji: Glavni zastopnik baron Störck, Dunaj in zastopnikov namestnik Schlaver, Belica.

Iz kurije delojemavcev so se na podlagi dogovorjene kandidatne liste izvolili soglasno:

V načelstvo: ravnatelj Jošt, Celje; ravnatelj namestnik König, Brno; tajnik dr. Neudörfer, Dunaj; vodja Saudny, Praga; zvezin revizor Schurinek, Belica; tajnik Wagner, Gradec.

Kot namestniki: ravnatelj Mischek, Schärting; tajnik Striebl, Črnovice; tajnik Jesacher. Inomost.

Kot revizorji: nadzornik Ahčič, Gradec; glavni knjigovodja Stanka, Praga.

Po zaključnih besedah predsednika sta Splošni Zvezi, posebno pa njenemu zastopniku gospodu baronu Störcku izrazila gospoda dr. Weden iz Prage in Zvezin tajnik Wagner iz Gradca zahvalo za trudapolne predpriprave pri ustanovitvi penzijskega društva in za požrtvovalnost, s katero je dala zveza temeljni prispevek 40.000 K in sta izrazila upanje in željo za dober uspeh, na kar je predsednik sejo zaključil.

Po ustanovnem občnem zboru se je vršila prva seja načelstva zavarovalnega društva, v kateri sta se pod predsedstvom zvezinega zastopnika dr. Türka v Belici izvolila načelstvo in upravin odbor penzijskega društva. Člani načelstva iz kurije delodajavcev so izvolili soglasno namestnika glavnega zastopnika Splošne zveze, računskega nadsvetnika Jožefa Faschingbauerja za načelnika, člani načelstva iz kurije delojemavcev ravnotako soglasno ravnateljjevega namestnika nemške moravske zveze v Brnu, Ferdinanda Königa za načelnikovega zastopnika. V upravni odbor so izvolili delodajavci zvezinega zastopnika dr. Weden iz Prage, delojemavci zvezinega tajnika dr. Neudörferja iz Dunaja.

Načelnik prevzame predsedstvo in očrta v svojem govoru najprej predzgodovino ustanovitve penzijskega društva, njene težave, naloge in smotre društva i. t. d., povdarja posebno v interesu zavarovancev ležečo potrebo največjega varčevanja, da ne bo velikih režijskih stroškov in izjavi, da za svoje delo kot načelnik ne zahteva nobenega plačila. Izraža upanje, da bo penzijsko društvo uspešno delovalo, kar se lahko tem bolj upa, ker so sedanje volitve pokazale najboljše jamstvo za uspevanje novoustanovljenega društva, kjer se bodo v vodstvu podpirali delodajavci ter prosi nazadnje kot načelnik za podporo vseh članov načelstva, da lahko izvede težko nalogo, ki se mu je naložila.

Nato se je sklenil vsprejem praviloma pristopivših podpornih članov in da se odpošlje zastopstvo načelstva k glavnemu zastopniku Splošne Zveze, naj izposluje pravico, da sme penzijsko društvo rabiti prostore Splošne Zveze. Ker je bil s tem dnevni redni izčrpan, je zaključil načelnik sejo načelstva.

* * *

H koncu tega poročila o ustanovnem občnem zboru penzijskega društva se moramo tudi razgovora spominjati, ki so ga nastavljeni imeli na predlog uradnikov naše Zveze pod predsedstvom tajnika Wagnerja prejšnji dan v hotelu „Klomsér“. Na tem razgovoru se je izrekla zahvala za ustanovitelje penzijskega društva, govorilo se je obširno o pravilih in o nekaterih točkah pravil, ki se morajo kot nepotrebne in neprimerne pozneje spremeniti, zahteva, ki so jo nastavljeni izrekli tudi na ustanovnem občnem zboru. Volitve in razgovor sta pokazala popolno sporazumnost vseh navzočih, kar je zelo veselo znamenje; bilo bi le želeto, da bi bil v tem vzor za bodočnost in kot podlaga samostojno vstvarjene organizacije združnih nastavljenecv v Avstriji.

Vsem onim, ki so si za ustanovitev penzijskega društva stekli zasluge, izrekamo na tem mestu zaslužno zahvalo, pred vsem pa pod vodstvom glavnega zastopnika barona Störcka stoječi Splošni Zvezi in pozdravljamo novoustanovljeno penzijsko društvo z iskreno željo, naj pripomore kaj k nadaljnemu prospehu našega domačega kmetijskega združništva in naj dobro izvršuje svoje naloge in smotre; to v interesu delodajavcev in delojemavcev in tako v blagor združne organizacije. V tem smislu kličemo našemu penzijskemu društvu, ki se samo upravlja „Obilo sreče!“ W.

II.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

Dobava sena in slame.

Ker je zvezi poverjena izvršitev podporne akcije, in sicer pred vsem nakupovanje zelo velikih množin sladkega govejskega sena in slame za krmo, lahko sprejema, oziroma posreduje pri velikih, ugodnih ponudbah sladkega sena in slame (ovsene in ječmene). Zato menimo, da je v interesu naših članov, da pošljejo nam svoja naročila, če rabijo večje množine krme.

Dasi bodo rabile naše zadrage mogoče še le v marcu ali aprilu 1909. sladko seno in slamo za krmo, vendar je potrebno, da si primerne množine že sedaj zasigurajo.

Zato prosimo, da se nam blagovolijo poslati takoj naročila z natančnim naslovom in natančno označeno poštno in železniško postajo in rokom, do kedar se naj pošlje.

Ker lahko zveza oddaja krmo le v celih vagonih, naj se nam pošiljajo le skupna naročila za najmanj 100 meterskih stotov, kar je ravno en vagon.

Izrečno pa moramo pripomniti, da zveza ne oddaja krme za znižano ceno, kakor se je to godilo za časa podporne akcije, ampak le za razmeroma nizke dnevne cene.

Gospodarske drobtine.

(Nabrane iz raznih gospodarskih in kmetijskih listov.)

Zoper zajce. Dobro sredstvo, da se mlado drevo obvaruje zajcev je sledeče: Vzemi skvarjeno olje, ki zanj ni škoda, ali razpusti slabo mast, omešaj v to paprike in namaži debelca; zajec se ti njih ne dotakne.

Sodi od kisa se dado prirediti za vino, če se zakuhajo s sodo; toda ta mora v doge tako daleč prodreti, kakor daleč je prodri kis.

Kako se perutnina dobro opita? Za pitanje perutnine, posebno piščet, je najboljšje rabiti ajdovo moko ali pa tudi ječmenovo in koruzno moko skupaj. Te moke se zmešajo s posnetim mlekom ali pa medencem. Iz tega se napravi precej gost močnik. Sviri se pred pokvarjenim ali pa starim mlekom, ker v tem je kislina, katera perutnini jako škoduje, pa tudi se ne sme piča napraviti za cel dan, ampak za vsak čas krmljenja posebej. Vsakokrat naj se posoda osnaži in se ne sme stara krma pustiti v koritu. Česar ne pojedjo enkrat, mora stran; zaradi tega naj se vsakokrat dà samo toliko, kolikor enkrat pojedjo. Krmi se vsak dan trikrat, in sicer redno ob eni in isti uri, zjutraj

ob 6. uri, opoldne ob 12. in zvečer ob 6. uri. Koliko se za enkrat da piščetu, je odvisno od velikosti istega n. pr. 4 mesece staro pišče bi dobilo za enkrat $\frac{1}{8}$ l, celi dan skupaj $\frac{3}{8}$ l tega močnika. Pri opazovanju se potem že vidi ali ima preveč ali premalo. Da si ohranijo dober tek, se pridene k močniku za vsako glavo in za vsak dan 1 g soli in nekaj peska. Pitne vode pri tej krmi ne potrebujejo. Piščeta v starosti kakih 6—9 tednov se morajo spoli ločiti in tako ostanejo, dokler ne pridejo v kletke. Te kletke morajo biti toliko velike, da se še morejo živali dovolj gibati, ker drugače bi bilo to le trpinčenje. Na ta način krmljena piščeta so v 14—20 dneh lepo opitana.

Inseriranje. Na Angleškem je smisel za praktično in koristno oglašanje, kot je splošno znano, najbolj razvit, kar je brez dvoma tudi glavni vzrok, da je ovladala angleška trgovina skoro celi svet. Praktični način, kako Angleži oglašajo, popisuje nek angleški list takole: „Angleški trgovec ponovi oglas vsaj desetkrat ter smatra manjše število objav za brez gomena. On računa takole: 1. Oglasa čitatelj sploh ne vidi, 2. oglas vidi, toda

pa ne čita, 3. oglas vidi in čita, pri 4. oglasu se vstavi in pogleda po cenah, pri 5. oglasu si zapomni oglaševateljev naslov, pri 6. oglasu se o oglasovi ponudbi že pogovarja z rodovino ali prijateljem, pri 7. oglasu se že odloči, da stvar kupi, pri 8. oglasu hiti k trgovcu, pri 9. oglasu že pripoveduje o svojem nakupu in pri 10. oglasu pa že kupujejo tisti, katerim je o nakupu pripovedoval.“

Naša gnojišča so v obče slaba. Vendar se vidi že tu in tam, da so se gospodarji poprijeli boljšega ravnanja z gnojem. Vidi se to na tem, da poravnajo gnoj in da ga tlačijo. Prav tako! Treba je le, da bi jih tudi drugi gospodarji posnemali in da bi se sploh poprijeli takega ravnanja. Tudi pri gnoju je gledati, da se pridela v vsakem oziru prav dober gnoj, kar je pa le v tem slučaju mogoče, ako ga prav spravljamo in z gnojem pravilno ravnamo.

Odbiranje jajc za valjenje. Sedaj se bliža čas valjenja. Opozorjamo naše gospodinje, da so izbirčne in da jemljejo jajca le od tistih kokoši, ki so pridne za nesenje in sploh dobre za rejo. Le s skrbnim odbiranjem zamoremo povzdigniti nésnost kokoši.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	13	—	11	50	9	50	9	—	8	50	9	50
Ormož	50	14	—	11	50	13	—	11	—	8	25	8	—
Gradec	50	15	38	11	25	9	75	11	42	9	—	9	75
Ljubno	50	15	—	10	50	9	50	10	50	9	25	—	—
Maribor	50	12	50	10	—	9	50	9	75	10	—	9	50
Ptuj	50	13	—	10	—	10	—	11	—	9	—	9	—
Inomost	50	14	35	11	58	—	—	10	30	—	—	—	—
Celovec	50	12	—	10	48	—	—	9	36	8	13	—	—
Ljubljana	50	12	50	9	50	9	—	9	50	8	50	—	—
Pešt	50	13	24	9	75	7	52	8	80	7	60	—	—
Solnograd	50	13	15	9	90	8	70	10	—	9	—	—	—
Dunaj	50	14	65	13	30	9	38	9	90	9	20	—	—
Linc	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislno		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	11	—	10	—	5	—	3	50	4	—	2	80
Ormož	50	10	—	10	—	6	—	5	—	4	—	3	50
Gradec	50	11	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno	50	—	—	13	—	6	—	5	—	5	—	6	75
Maribor	50	9	—	11	50	6	—	5	—	4	—	4	—
Ptuj	50	9	50	11	—	7	50	6	50	5	20	4	10

Graško tržno poročilo.

Sejm skrmoin slamo od 15. marca do 21. marca 1909. Pripeljalo se je 26 vozov s 226 meterskimi stoti sena in 13 vozov s 96 meterskimi stoti slame; in je bilo slabše obiskano ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislno od K 11.— do K 13.60, sladko od K 11.20 do K 14.—; ržena slama od K 7.80 do K 9.60; pšenična slama od K 7.60 do K 9.50, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena

slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm zrogato živino dne 24. marca 1909 Prignalo se je 281 volov, 161 bikov, 300 krav 78 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet — svinj, — drobnic in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko: 44 volov, 6 bikov, 40 krav, — telet; Predarlberško: 22 volov, 6 bikov, 16 krav, — telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 1 vola, — bikov, 50 krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, 11 krav, — telet; na Laško: 1 vola, — bikov, — krav. — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže klavni voli, tolsti od K 76.— do K 82.— (izjemoma K 86.—), poltolsti od K 66.— do K 74.—, suhi od K 58.— do K 64.—; voli za pitanje od K 54.— do K 64.—; klavne krave, tolste od K 56.— do K 64.—, poltolste od K 46.— do K 54.—, suhe od K 28.— do K 40.—; biki od K 58.— do K 72.—; dojne krave do 4. teleta od K 60.—, do K 70.—, črez 4. tele od K 48.— do K 58.—; breje od K 50.— do K 56.—; mlada živina od K 62.— do K 74.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—

Sejm klavne živine dne 26. marca 1909 Zaklana živina: 999 telet, 1993 svinj, 180 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.04 do K 1.12; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.14 do K 1.24; nemške mesne svinje od K 1.40 do K 1.46; nemške pitanske svinje od K 1.30 do K 1.36; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.28 do K 1.34; mesne svinje od K 1.30 do K 1.40, bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.18 do K 1.24; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K 1.16 do K 1.28; ovce od K —.70 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—. Kupčija živahna, cene so poskočile.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme

Dne 7. aprila v Lučanah (sejem z drobnico), okr. Arvež; na Ptuju (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 8. aprila na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Gradcu*; v Rajhenburgu**, okr. Sevnica; v Konjicah**; v Laškem**;

Dne 10. aprila v Koprivnici**, okr. Kozje; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 13. aprila v Loki*, okr. Šmarje pri Jelšah; v Ormožu (svinjski sejem); na Ptujski (Črni) gori**, okr. Ptuj; v Podčetrtku**, okr. Kozje; v Šoštanju**; v Ljutomeru*; v Rogatcu (sejem z veliko živino).

Dne 14. aprila na Ptuju (sejem s ščetinarji); v Mariboru*; v Framu*, okr. Maribor; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Zdolah**, okr. Brežice.

Dne 15. aprila na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Gradcu*; v Arvežu (sejem z drobnico); pri Novi cerkvi**, okr. Celje.

Dne 16. aprila v Spilfeldu**, okr. Lipnica. Dne 17. aprila v Dobjem*, okr. Kozje; v Kapelah**, okr. Brežice; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 19. aprila v Vojniku*, okr. Celje; pri Sv. Lenartu v Slov. gor.**; v Rogatcu**.

Dne 20. aprila v Ormožu (svinjski sejem); pri Št. Ilju ob Turjaku**, okr. Slovenji Gradec; v Rogatcu (sejem z veliko živino); v Radgoni**.

Dne 21. aprila v Imenem (sejem s ščetinarji) okr. Kozje; na Ptuju (sejem s ščetinarji); na Vranskem**; na Malih Rodnah**, okr. Rogatec.

Dne 22. aprila na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); pri Št. Jurju v Slov. Gor.**; okr. Sv. Lenart v Slov. gor.; v Gradcu*.

Dne 23. aprila v Ivnici**; pri Sv. Jurju ob Pesnici**, okr. Maribor; v Spodnjih Hočah*, okr. Maribor; na Ptuju.

Dne 24. aprila na Kleku, okr. Radgona; v Brežicah (svinjski sejem); pri Sv. Jurju ob juž. žel.**; okr. Celje; v Mozirju**, okr. Gornjigrad.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Tvrdke Ph. Mayfarth & Co
samodelna „Syphonia“ je vendar najboljša škropilnica
za vinograde, hmeljeve nasade, za zatiranje drevesnih škodljivcev, za pokončevanje listnih boleznii, odpravljanje grintovca in divje gorčice i. t. d. — Škropilnice za hrbet in na voz za 10, 15, 60 in 100 litrov tekočine brez in z petrolejsko mešanico. — Zahtevajte podobe in opise od **Ph. Mayfarth & Co.** tovarne za stroje, posebna tovarna za vinske stiskalnice in stroje za vporabo sadja.
Nagajena z več ko 620 zlatimi in srebrnimi kolajnami i. t. d.
Wien II/1, Taborstrasse 71. 150-6
Obširni ceniki zastoj. — Zastopniki in proprodajavci zaželjeni.

Gospodje naročevavci
se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Superfosfate
rudninske in živalske, izvrstno, zanesljivo in ceno fosforjevo gnojilo za vsako zemljo.
Vsebinske strogo zajamčena.
Zajamčen hiter učinek, največji pridelek.
Neobhodno potrebno za spomladno setev.

Pristno in rodovitno
Eckendorfsko burgundsko seme
10 kg za 12 K in 1 kg 1 K 40 v, dalje

seme štajerske rdeče detelje
zajamčeno brez predenice, potrjeno in plombirano od tukajšnje semenske kontrolne postaje, 100 kg za 156 K ali 10 kg za 16 K 50 v, dokler je kaj zaloge, nadalje travine mešanice za trajne travnike, sestavljene samo od najboljšega čistega travinega semena, 100 kg za 130 K in 1 kg za 1 K 40 v, čisto seme trav vseh vrst (zahtevajte cenik, ki ga dobite zastoj in poštnine prosto), kupuje vsak kmetovavec najbolje pri

Karlu Prantstraller, trgovina s semenjem
in največja izvozna trgovina štaj. rdeče detelje
Gradec, Klosterwiesgasse 2.

Priporočam izvrsten lim za gosencice, nespremenljiv v zraku, ne kapljačo, ki ne dela razpok in se je obnesel v vseh logarstvih, 1 kg 1 K, v sodih po 25 do 100 kg pa 1 kg 40 v. 30a-6

Dendrin
(v vodi takoj raztopljiv drevesni karbolinej)
v zimi 1908 sijajni uspehi!
Cenike, priznanja, vzorce pošilja brezplačno:
Carbolinum - Fabrik R. Avenarius
Amstetten (Nižje Avstrijsko.)
Osredni biro:
DUNAJ, III₂ Bechardgasse 14.

Subvencijski merjasci.
Naši cenjeni člani bodo dobili po možnosti in sredstvih, ki so na razpolago, subvencijske merjase le tedaj, če nam bodo vpslali pravilno izpolnjene reverse s 30 K za vsakega merjasca potom podružnic najpozneje do 15. marca.
Praviloma se lahko na enem kraju nastavi le en merjasec; če se jih rabi več, mora načelstvo podružnice to potrditi.
V Gradcu, 1. januarja 1909. 17—W
Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Nadalje
**amonijakove, kalijeve in so-
: litarske superfosfate :.**
pošiljajo vse 33a-12
tvornice za umetna gnojila, trgovci, kmetijske podružnice in društva.
Pisarna: Praga, Na Přikopech 17.

Cepike
Ia kvalitete vseh običajnih trsnih vrst na navadnih podlagah imajo na prodaj: I. štajerska trsničarska zadruga, pošta Juršinci pri Ptuju, trsničarska zadruga pri Sv. Bolfenku pri Središču, trsničarska zadruga v Ljutomeru, trsničarska zadruga v Žetalah pri Rogatcu. Ceniki se na zahtevo pošljejo brezplačno. 362a-12

Okoli 400 stotov prve vrste štajerskega belega pohorskega semenskega ovsa
oddaja na drobno 118-6
Hrepevnik v Konjicah.
Vzorec prosti. — Cena po dogovoru.